

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smółki w Opolu
11 października 2019 r.

Latająca Biblioteka Pomysłów II

Cykl spotkań warsztatowych dla bibliotekarzy o nowej literaturze dziecięcej i młodzieżowej

Lekcje biblioteczne – nudny obowiązek czy wstęp do
czytelniczego świata? Sprawdzone pomysły i gotowe
scenariusze lekcji bibliotecznych

Prowadzenie: Tatiana Audycka-Szatrawska

Gdy mówimy o lekcji bibliotecznej, myślimy o czymś w rodzaju instrukcji obsługi, o informacjach, które przyszłemu czytelnikowi pomogą poruszać się w przestrzeni bibliotecznej.

Karty biblioteczne, katalogi, sygnatura, zwroty, kary... Technalia te, skądinąd przydatne i interesujące, raczej nie mają szansy rozbudzić w małym człowieku miłości do książek. Bo jak po takiej dawce informacji uwierzyć, że książki są kluczem do wyobraźni? Stąd pomysł, by do lekcji bibliotecznej wprowadzić elementy, które niosą pozytywne emocje, zachęcają do aktywności, tworzą przestrzeń do dialogu. Ciekawią, angażują, nie kojarzą się z rutyną czy nudnym obowiązkiem, tylko z zabawą.

Czym jest lekcja biblioteczna

Dla niektórych dzieci lekcja biblioteczna jest pierwszym kontaktem z biblioteką, a często także z książką. Ostatni raport stanu czytelnictwa Polaków potwierdził, że 28% badanych nie ma w domu żadnych książek, a kolejne 7% posiada tylko podręczniki szkolne. Polacy mają niewielkie księgozbiory, bo 59% czytelników może pochwalić się domową biblioteczką, w której jest do 50 książek (co odpowiada mniej więcej dwóm półkom), a 80% – w której jest nie więcej niż sto tytułów. Jeśli nie w domu, to może w przedszkolu? I tak, i nie. Są placówki, którym zależy na nowościach w księgozbiorze, są też takie, które liczą wyłącznie na inicjatywę rodziców, a wtedy przedszkolną biblioteczką rządzi przypadkowość. Na szczęście powoli to się zmienia, sami opiekunowie angażują się w aktywne czytanie i zajęcia literacko-plastyczne. Dlatego warto wśród nich szukać sprzymierzeńców dla promocji czytelnictwa, zapraszać na lekcje biblioteczne i inne zajęcia czytelnicze.

Jeżeli na lekcji bibliotecznej pojawi się dziecko z czytającego domu, które na co dzień ma kontakt z książką, prawdopodobnie sprawdzą się zajęcia w stylu „instrukcja obsługi”. Informacje trafią do czytelnika, którego ciekawość jest już rozbudzona! W sytuacji gdy dla dzieci taka lekcja będzie jak jazda testowa samochodem, warto zadbać o to, by pierwsze chwile spędzone w bibliotece kojarzyły się z czymś wyjątkowym, by były zapowiedzią czegoś specjalnego, obietnicą zdobycia karty VIP, hasła do świata, do którego tylko one będą miały dostęp. Od tego, czy pierwszy kontakt z biblioteką będzie atrakcyjny, zależy to, czy po takiej wizycie mały czytelnik wróci po książkę z obowiązku, czy dla przyjemności. Trzeba pamiętać, że zadaniem biblioteki jest nie tylko gromadzenie zbiorów, ale też ich udostępnianie oraz rozwój czytelnictwa. A to nie uda się bez czytelnika.

Zajęcia plastyczne - czytelnicza wędka

Z książki „Arteterapia dla dzieci” autorstwa Ewy Baranowskiej-Jojko wypisałam kilka ciekawych uwag:

- Zanim rozwinął się język fonetyczny, ludzie używali symboli rysunkowych.
- Rysowanie jest językiem uniwersalnym, który pomaga nam w komunikowaniu się z innymi.
- Nie musimy mieć specjalnych umiejętności, by rysować.
- Dzieci zaczynają rysować, zanim nauczą się pisać, a kontakt z kartką i kredką przeważnie daje im ogromne zadowolenie i przyjemność.

Włączając dziecko w proces czytelnicy, można wykorzystać jego naturalną skłonność do ekspresji oraz pozytywne emocje, które wywołuje rysowanie. Poprzez rysowanie możemy dotrzeć do czytelnika z literackimi treściami. Dlatego warto znaleźć w wybranej książce elementy, które można przełożyć na język artystyczny, a także poszukać ciekawego (plastycznego) sposobu na przedstawienie tekstu. Niech obraz dopełni słowo, i odwrotnie. To połączenie, które pozwoli dziecku rozwijać wyobraźnię, uwolnić emocje, poczuć się dobrze, a do tego zapamiętać i

zrozumieć. I ostatecznie – polubić czytanie i umocnić się w przekonaniu, że książka jest na dobre i na złe.

Proponowana lekcja biblioteczna (około 60 minut)

Na lekcję biblioteczką wybrałam książkę z serii Tappi (Marcin Morika, il. Marta Kurczewska, Wydawnictwo Zielona Sowa), w której znalazło się opowiadanie „Tappi i niezwykle miejsce”. Jest odpowiedniej długości, aby utrzymać uwagę przedszkolaków.

Materiały:

- lina (albo długi pasek papieru), która oddziela świat zewnętrzny od wewnętrznego
- zaproszenia z gotowymi elementami do kolorowania oraz z przestrzenią dla dziecięcej kreacji, z tyłu zaproszenia informacja dla rodziców o godzinach otwarcia biblioteki. Na zaproszeniu są umieszczone elementy ilustracji z książki
- materiały plastyczne (kredki, naklejki, elementy origami, klej, różne bibułki, brokat itp.)

Przygotowania:

- kilkukrotne przeczytanie opowiadania
- pomysły na zaangażowanie dzieci w lekturę poprzez odgrywanie konkretnych scen, naśladowanie dźwięków opisanych w opowiadaniu, itp.
- zaznaczenie fragmentów w tekście, które sprawdzą się jako zachęta do aktywności dziecka (pytania o treść, prośba o onomatopeje)
- elementy muzyczne (piosenki otwierające, zamykające, klaskanie, odpowiednie rymowanki)
- pytania stricte biblioteczne (czym jest biblioteka, czym różnią się książki w księgarni od książek w bibliotece itp.)

Przebieg lekcji:

- powitanie dzieci i wyrażenie radości z ich wizyty
- rozdanie i przyklejenie kartek z imionami dzieci
- zbiórka przy linii i prośbą o uruchomienie wyobraźni (pokażcie jak skrzypią drzwi, jak wysoki jest próg, jak wysokie są drzwi)
- przejście do wydzielonej części warsztatowej, z miejscami do siedzenia (można wcześniej je zaznaczyć, jeśli siedzimy na wykładzinie)
- informacja, jaką książkę będziemy czytać
- przygotowanie do czytania (piosenka)
- elementy psychodramy („ciii, ktoś woła, to nasza książka”, „poprośmy ją, by się otworzyła” – tu znowu piosenka, pukanie itp.)
- czytanie z pytaniami, na zakończenie rymowanka zamykająca książkę
- czas na rozmowę o bibliotece, pokazanie karty bibliotecznej, sygnatury itp.
- chwila na samodzielne wybranie książki i przejrzanie jej

- zaproszenie do działań plastycznych (przygotowujemy zaproszenie dla rodziców, aby i oni odwiedzili bibliotekę i zapisali dziecko do biblioteki)
- zdjęcia dzieci z zaproszeniami (warto je wysłać do przedszkola)
- pożegnanie i wyrażenie nadziei, że się zobaczymy i że następnym razem dzieci wyjdą z wypożyczonymi książkami.

Inne książki autotematyczne o potencjale warsztatowym:

„O dzieciach, które kochają książki” Peter Carnavas, Wydawnictwo Adamada

„Jestem dzieckiem książek” Oliver Jeffers, Sam Winston, Wydawnictwo Tekturka

„Najwyższa na świecie wieża z książek” Rocio Bonilla, Wydawnictwo Papiilon

„O niezwykłym chłopcu, który pożerał książki” Oliver Jeffers, Wydawnictwo Format

Tatiana Audycka-Szatrawska – dziennikarka od lat pisząca o książkach dla dzieci.

Promotorka i animatorka czytelnictwa, nałogowa kolekcjonerka książek. Wiceprezeska Polskiej Sekcji IBBY.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

Dofinansowano ze środków
Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego
pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

Organizatorzy: Wydawnictwo Dwie Siostry i Polska Sekcja IBBY

